

Fries Museum
LEEWARDEN

JAARVERSLAG 2003

JAARVERSLAG 2003

STICHTING

HET FRIES MUSEUM

Inleiding	4
Publiekszaken	6
Tentoonstellingen	6
Publiek	9
Educatie	9
Publieksactiviteiten	10
Publiciteit	11
Collecties	12
Conservering	12
Collectieregistratie- en documentatie	12
Depots	12
Aanwinsten	13
Bruiklenen	14
Onderzoek	14
Bedrijfsvoering	17
Personeel en organisatie	17
Bijlages	19
Bijlage 1	20
Bijlage 2	23
Bijlage 3	25
Bijlage 4	26
Beeldmateriaal & Colofon	28

OPGAVE INHOUDS

3

JAARVERSLAG 2003
STICHTING HET FRIES MUSEUM

Het Fries Museum heeft een enerverend jaar achter de rug. Centraal en als een rode draad naast alle nieuwe presentaties en activiteiten die het Fries Museum in 2003 geïnitieerd heeft, en naast alle dagelijkse routinewerkzaamheden die het museum verricht, lopen de ontwikkelingen rond het nieuw Fries Museum. In september 2003 zijn de eerste studies van de plannen van het project Nieuw Zaailand gepresenteerd, waar het mogelijke nieuwe Fries Museum een prominent onderdeel van uitmaakt. In de projectgroep/stuurgroep Nieuw Zaailand, waarin naast het Fries Museum de Gemeente Leeuwarden, ING Real Estate, Achmea, Henket & partners architecten en de provincie Fryslân zitting hebben, zijn vervolgens de gepresenteerde plannen verder uitgewerkt en onderzocht op haalbaarheid. Achter de schermen en intern heeft het Fries Museum hard gewerkt aan discussiestukken betreffende specifieke vraagstukken rond het nieuwe museum, zoals profiel, publiek, programmering en logistiek.

‘Mooie en indrukwekkende tentoonstelling van de Nassaus.’ ‘Het is een te gek museum en we zijn hier met mijn klas voor de CKV.’ ‘Wederom een bezoekje aan het Fries Museum, heerlijk om zo de dag te beginnen.’ Dit is een greep uit de reacties van het gastenboek dat het museum met ingang van 2003 in de entreehal van het museum voor bezoekers heeft opgesteld. In totaal kwamen in 2003 57.855 bezoekers binnen de poorten van het Fries Museum. De gratis woensdag was met 13.000 bezoekers

wederom een succes en aanleiding om de samenwerking met sponsor Friesche Vlag te continueren en ook in 2004 de deuren op woensdag voor alle bezoekers gratis open te stellen.

Het Fries Museum ontwikkelde in 2003 25 nieuwe producties, waaronder vier nieuwe tentoonstellingen in Buro Leeuwarden en twee in het Verzetmuseum Friesland. Grote landelijke publiekstrekkers waren de ‘Friese Nassaus’ en ‘De Grote Kant Show’. Veel aandacht voor het Friese cultureel erfgoed was er in de presentaties ‘Levenslijnen’, ‘Fries Zilver’ en ‘De Van Cammingha’s’. Van internationaal belang was de moderne kunsttentoonstelling ‘Body Tracks’ van de Cubaanse kunstenaar Ana Mendieta. Met name de tentoonstelling ‘Herkomst Gezocht’, dat het gevoelige onderwerp van de teruggave van kunstvoorwerpen na de Tweede Wereldoorlog behandelde, kreeg veel landelijke publiciteit.

Op de valreep van 2003 kreeg het Fries Museum de waardering uitgesproken voor het presentatie- en aankoopbeleid moderne kunst 2004-2005. De Mondriaan Stichting honoreerde de subsidieaanvraag van het Fries Museum en verhoogde de tweejaarlijkse bijdrage aanzienlijk: van € 45.378 in 2002/2003 naar € 75.000 in 2004/2005.

Cees van 't Veen
directeur Fries Museum

TENTOONSTELLINGEN

Naast de opstellingen van de vaste collecties presenteerde het Fries Museum in 2003 een zeer gevarieerd aanbod van wisselende tentoonstellingen en presentaties. Uitgangspunt bij die programmering was en is de relatie met de eigen collectie. Het museum streeft er steeds naar om tegelijkertijd onderwerpen op het gebied van de oude kunst én op het gebied van de moderne kunst te presenteren voor een zo divers mogelijk en ook telkens ander publiek. Onderwerpen van nationaal en zelfs internationaal belang kwamen het afgelopen jaar aan de orde. Bovendien was er uitgebreid aandacht voor het Friese culturele erfgoed en voor ontwikkelingen op het gebied van de kunst in Friesland. De ontwikkeling van het sponsorbeleid met betrekking tot tentoonstellingen heeft zich in 2003 gestaag voortgezet en tot goede resultaten geleid.

In 2003 presenteerde het Fries Museum in totaal 25 nieuwe producties, daarbij inbegrepen de exposities in Buro Leeuwarden (4) en in het Verzetsmuseum Friesland (2). Drie hoofdtentoonstellingen programmeerde het museum: 'De Friese Nassaus', 'Herkomst Gezocht' en De Grote Kant Show'.

Zowel qua onderwerp als qua kunsthistorische kwaliteit was de tentoonstelling *Herkomst Gezocht* een van de hoogtepunten in 2003. Vanaf 17 februari hingen in de tentoonstellingszaal van de Kanselarij

werken van bekende meesters als Rembrandt van Rijn, Jan Steen, Pieter Brueghel en Dirck Hals naast werk van relatief minder bekende schilders. Ze maakten deel uit van de tentoonstelling, waarvoor demissionair staatssecretaris Van Leeuwen de opening verrichtte. Op het eerste oog een toevallige samenkomst van kunst, maar het tegendeel is het geval. Al deze werken op de tentoonstelling hadden één ding gemeen: ze hebben een oorlogsverleden. Het betreft werken die tijdens de Tweede Wereldoorlog uit Nederland zijn weggevoerd, in Duitsland zijn terechtgekomen en na de oorlog weer naar Nederland zijn teruggehaald. Via de tastbare kunstwerken gaf de tentoonstelling inzicht in de complexe en gevoelige problematiek rond de diverse herkomstgeschiedenissen. Aanleiding was het onderzoek van Bureau Herkomst Gezocht dat in 1998 in opdracht van het ministerie van OCenW begon met het vaststellen van de oorspronkelijke eigenaren van ruim 4.000 kunstwerken uit de NK-collectie (Nederlandse Kunst-collectie). Het Fries Museum initieerde de tentoonstelling in zeer nauwe samenwerking met het Instituut Collectie Nederland, de Inspectie Cultuurbezit en Bureau Herkomst Gezocht. Het museum kwam tot dit initiatief omdat het zelf ook belangrijke werken in bruikleen heeft gekregen uit de NK-collectie, zoals een portret van Saskia van Uylenburgh (gedateerd 1633) uit het Atelier Rembrandt van Rijn. Het Fries Museum heeft bovendien een directe link met het interessegebied omdat in het museum ook het Verzetsmuseum

Friesland gevestigd is. Voor deze productie werd aanzienlijke financiële steun verworven van het ministerie van OCenW.

In een groene bus aan het eind van de tentoonstelling konden bezoekers hun reacties kwijt naar aanleiding van de tentoonstelling; 'Graag recht doen, eerlijk en humaan', 'This is a kind of exhibition that a museum can tribute to society', 'Treurige toestanden, met name de rol van de overheid' en 'Prachtige collectie, jammer dat niet veel is teruggekomen bij hen die het toebehoren' vormen een greep uit de vele reacties en geven het belang aan van deze tentoonstelling.

Een van de andere hoogtepunten - zeker qua kijkcijfers - was de *Friese Nassau-tentoonstelling* in samenwerking met het Prinsessehof Leeuwarden en Tresoar. Aanleiding voor de tentoonstelling, die op 27 januari werd geopend door prins Willem Alexander en prinses Máxima, vormde de ontsluiting van de Nassau-archieven. De dynastie van de Fries Nassaus staat aan de oorsprong van het huidige koningshuis. In twee delen - in het Fries Museum deel 1 'Wapenbroeders en Rivalen' en in het Prinsessehof deel 2 'Erfgenamen en Koningen' - werd de unieke geschiedenis uiteengezet van de Friese stadhouders, die toch relatief onbekend is bij het grote publiek. In het Fries Museum lag de nadruk op de positie van de Friese Nassaus naast en tegenover de Hollandse Oranjes. Onder meer hun gezamenlijke optreden in de strijd tegen de

Spanjaarden, hun ruzies, hun huwelijkspolitiek en hun behuizingen werden uitvoerig belicht. De tentoonstelling maakte deel uit van een grote culturele manifestatie, waartoe ook de publicatie van de Nassau-archieven, een congres, een publieksboek, een documentaire en een zeer gevarieerd activiteitenprogramma behoorden. De manifestatie werd onder meer mogelijk gemaakt door hoofdsponsor Friesland Bank en door de bijdrage van verschillende landelijke fondsen.

In het najaar van 2003 organiseerde het Fries Museum in samenwerking met de Landelijke Organisatie Kant Kunst Nederland (LOKK) en de Stichting Beeldende Amateurkunst (SBA) *De Grote Kant Show*. Een presentatie die zich niet louter beperkte tot textiel maar juist zeer gevarieerde collecties bij elkaar bracht. Met als uitgangspunt de eigen historische kantcollectie en een unieke particuliere verzameling 'Hollandse' kant werden verschillende aspecten van kant belicht: het ambacht, de grafische motieven, het handelsaspect, maar ook erotische lingerie en hedendaagse kantontwerpen kwamen aan bod. Niet alleen kleding werd in de schijnwerpers gezet, maar ook schilderkunst, zilverwerk, fotografie en audiovisuele installaties maakten deel van een bijzonder ambiance, vormgegeven door theaterontwerper Peter de Kimpe. Een van de smaakmakers van de tentoonstelling was de met kant versierde doopjurk van gravin Eloise, dochter van prins Constantijn en prinses Laurentien.

PUBLIEKS ZAKEN

Wat externe financiering betreft was de tentoonstelling ook zeer succesvol door de bijdragen van de Mondriaan Stichting en verschillende Friese fondsen. Zeer opvallend en van internationale allure vormde de presentatie *Body Tracks* van de Cubaanse kunstenaar Ana Mendieta (1948-1985). Ondanks haar korte leven geldt Mendieta in de kunstgeschiedenis als een pionier van de performance kunst en de body art. Op buitengewoon intrigerende en vitale

wijze gaat haar werk over het begrip etnische identiteit. Juist om die reden - het Fries Museum voert het begrip identiteit op in het aankoop- en presentatiebeleid moderne kunst - nam het museum deze tentoonstelling in gewijzigde vorm over van het Kunstmuseum te Luzern (Zwitserland). Met 'Body Tracks' had het Fries Museum een primeur: het was de eerste museale presentatie van het werk van Mendieta in Nederland. De tentoonstelling is financieel gesteund door de Mondriaan Stichting.

Dichter bij huis, in het teken van het Fries cultureel erfgoed en geheel samengesteld uit eigen collectie vormden de presentaties *Levenslijnen* en *Fries Zilver*, die beide in het najaar van 2003 zijn gerealiseerd. In beide presentaties worden aan de hand van objecten verhalen verteld van het leven in Friesland in met name de 16de en 17de eeuw. 'Levenslijnen' focust op de verschillende levensfasen in een mensenleven; het gaat over geboorte en doop, over jeugd en opleiding, over huwelijk en carrière en over de dood. In 'Fries Zilver' zijn de mooiste zilverstukken uit de eigen collectie opgesteld. De geselecteerde objecten laten zien hoe gevarieerd het Fries zilver was tussen 1500 en 1800. Stuk voor stuk vertellen de voorwerpen - zoals de bekertjes, kandelaren, schotels, brandewijnkommen - een verhaal; soms over de maker, maar ook over de schenker, de erfgenaam of over het gebruik. 'Levenslijnen' en 'Fries Zilver' zijn nog te zien tot en met 31 december 2005.

Voor een overzicht van alle nieuwe producties in het Fries Museum in 2003, zie Bijlage 1 (pag. 20).

PUBLIEK

Het Fries Museum was in 2003 geopend van dinsdag tot en met zondag van 11.00 tot 17.00 uur (36 uur per week). Voor activiteiten, evenementen en schoolbezoeken golden andere openingstijden. Op 1 januari en 25 december was het museum gesloten. In 2003 bezochten in totaal 57.855 mensen het Fries Museum. Daarmee is het museum op vrijwel hetzelfde bezoekersniveau gebleven als in 2002, toen het museum 61.543 bezoekers telde. De lichte terughalft is mogelijk te wijten aan de zeer hete zomer en het minder goed bezochte Nationaal Museumweekend (1.500 bezoekers in 2003 tegenover bijna 5.000 bezoekers in 2002). Absolute publiekstrekkingen waren de Friese Nassau-tentoonstelling met 28.000 bezoekers en 'De Grote Kant Show' met ruim 20.000 bezoekers.

Op 1 januari 2002 startte het Fries Museum in samenwerking met sponsor Friesche Vlag met de gratis woensdag voor al het publiek. Daarmee had het museum een landelijke primeur. Ook in 2003 bleven de bezoeken op de gratis woensdag op een constant hoog niveau. 13.000 mensen bezochten op woensdag het museum tegenover 13.500 in 2002. Die goede resultaten waren aanleiding om de samenwerking met Friesche Vlag te continueren en ook in 2004 de deuren op woensdag gratis open te stellen voor alle bezoekers.

Cijfers uit het rapport Museummonitor, een landelijk enquêteonderzoek naar museumbezoek waar het Fries Museum in 2003 mee startte, wijzen onder meer uit dat het Fries Museum vooral scoort onder 50-plussers. Daarnaast is er veel herhaalbezoek en komen de bezoekers vooral op tijdelijke tentoonstellingen af. Het gemiddelde waarderingcijfer wordt onder meer nadelig beïnvloed door slechte bereikbaarheid, de onoverzichtelijkheid van het gebouwencomplex en het gebrek aan parkeergelegenheid.

EDUCATIE

Wat betreft educatie heeft het Fries Museum het vizier duidelijk op de toekomst gericht. Er is een beleidsplan educatie ontwikkeld, waarin keuzes gemaakt worden over educatieve diensten en activiteiten die het museum in de komende vijf jaren aanbiedt. Het museum heeft in 2003 sterk ingezet op onderwijsgroepen. Er zijn extra museumdocenten voor het basisonderwijs opgeleid om aan de vraag te kunnen voldoen.

Door een veel meer vraaggericht aanbod en een intensievere promotie heeft in 2003 een record aantal leerlingen in schoolverband het Fries Museum bezocht. In totaal kwamen 12.148 leerlingen (709 rondleidingen) naar het museum: 7.355 basisonderwijs, 3.448 voortgezet onderwijs en 1.345 MBO/HBO. Vergeleken met 2002 betekent dat een duidelijke

PUBLIEKS ZAKEN

6

JAARVERSLAG 2003
STICHTING HET FRIES MUSEUM

PUBLIEKS ZAKEN

10

JAARVERSLAG 2003
STICHTING HET FRIES MUSEUM

toename, toen nog in totaal 7.301 leerlingen in onderwijsverband naar de Turfmarkt 11 kwamen. Wat betreft basisonderwijs was er bijzonder veel belangstelling voor het speciale onderwijsprogramma 'Oranje Franje' bij de tentoonstelling over de Friese Nassaus (1.050 leerlingen), voor het vaste onderwijsprogramma bij het Verzetsmuseum Friesland (1.578 leerlingen) en voor het programma 'Potjes en botjes' bij archeologie (958 leerlingen). Bij het voortgezet onderwijs was vooral het programma van het Verzetsmuseum Friesland populair (1.700 leerlingen).

Voor de verschillende volwassenenrondleidingen hebben in 2003 in totaal 2.853 mensen ingetekend (228 rondleidingen). Dat betekent een ruime toename vergeleken met 2002 toen in totaal 2.142 volwassenen een rondleiding volgden (135 rondleidingen). In trek waren vooral de vaste Highlights-tour door het museum (814 deelnemers) en de rondleidingen bij de tijdelijke tentoonstellingen 'De Friese Nassaus' (992) en 'De Grote Kant Show' (602). Bij deze twee tentoonstellingen werd gewerkt met speciale arrangementen: rondleiding in combinatie met lunch en/of koffie en gebak.

Conclusie is dat in 2003 in groepsverband (onderwijsprogramma's en rondleidingen) en onder leiding van een deskundige 15.001 mensen het Fries Museum hebben bezocht. Dat is een kwart van alle museumbezoeken in 2003. (zie onder het kopje Publiek)

Voor een uitgewerkt overzicht van de deelname aan rondleidingen en onderwijsprogramma's in 2003, zie Bijlage 2 (pag. 23).

PUBLIEKSACTIVITEITEN

In 2003 organiseerde het Fries Museum diverse activiteiten voor het publiek, uiteenlopend van grote evenementen tot specifieke lezingen bij tentoonstellingen, een kinderworkshop of een maandelijks antiëkspreekuur. Een grote happening vormde weer het jaarlijkse Nationaal Museumweekend op 12 en 13 april, dat in 2003 in het teken stond van 'de kunst van het verzamelen' (1.500 bezoekers). Bij 'De Grote Kant Show' werd op zaterdag 8 november 'De Grote Kant Dag' georganiseerd, een evenement dat van 11.00 tot 17.00 uur geheel in het teken stond van kant: marktkraampjes met kant, een modeshow met kantontwerpen, taxaties van kant, lezingen en demonstraties kantklossen (700 bezoekers). Rond de tentoonstelling 'No sa' van de Friese kunstenaar Ids Willemsma verzorgde op zaterdag 4 oktober het fanfare-orkest 'Ons ideaal' een speciaal optreden voor Willemsma (150 bezoekers). Een opmerkelijke gebeurtenis was de Cultuurnacht die het museum organiseerde van vrijdag 10 op zaterdag 11 oktober (300 bezoekers). Allerlei culturele optredens - dans, muziek en dichtkunst - omljstten de climax van de avond: het om middernacht ophangen van het burgemeestersportret van kunstenaar Sjoerd de Vries, dat dertig jaar lang

niet getoond mocht worden.

Voor de kinderen werd in samenwerking met andere Friese musea en archieven in de voorjaarsvakantie van 2 tot en met 5 maart 'Help pake en beppe de vakantie door' georganiseerd. In de herfstvakantie stonden workshops kantklossen voor kinderen op het programma. Gedurende de eerste helft van 2003 werd in het kader van de gratis woensdag, elke woensdagmiddag van 14.00 tot 15.00 uur een kinderactiviteit aangeboden met elke maand een ander thema.

In samenwerking met de Stichting Kunst in Zicht organiseerde het Fries Museum weer een serie van lezingen en cursussen

Voor een overzicht van de publieksactiviteiten, zie Bijlage 3 (pag. 25).

PUBLICITEIT

Het Fries Museum is in 2003 met tentoonstellingen, activiteiten en nieuwsfeiten volop in de landelijke en regionale media verschenen. Regionaal en lokaal stonden in de media vooral de plannen voor een nieuw Fries Museum in de schijnwerpers, mede naar aanleiding van de presentaties in september 2003 over het project Nieuw Zailand. Vooral de tentoonstellingen 'De Friese Nassaus', 'Herkomst Gezocht' en 'De Grote Kant Show' kregen uitgebreid landelijke aandacht. Een van de meest opmerkelijke nieuwsfeiten was het portret van oud-burgemeester Adriaan van der Meulen van kunstenaar Sjoerd de

Vries dat na dertig jaar weer getoond mocht worden en deel uitmaakte van de tentoonstelling 'Personalities'. Andere items waar de media aandacht voor hadden, waren onder meer de gratis woensdag, het NK Sparen, de kostbare kandelaar als wc-rollhouder bij de tv-opname van het AVRO-programma 'Tussen Kunst & Kitsch' en het danskostuum van Mata Hari dat voor een tentoonstelling naar Londen ging.

PUBLIEKS ZAKEN

CONSERVERING

In 2003 is de staat van de voorwerpen op de zalen enorm verbeterd. Naast de noodzakelijke controles van het klimaat in depots en de continue opruimwerkzaamheden in de depots, is er dus in de vorm van reinigings- en conserveringswerk uitgebreid aandacht besteed aan de objecten die in de traag wisselende vaste presentaties van het museum te zien zijn.

Bovendien is er hard gewerkt aan het behoud en beheer van de grafiekcollectie Knecht-Drenth. Dit met het oog op de voorbereiding van de publicatie van een boek en de programmering van een grote overzichtstentoonstelling van de collectie Knecht-Drenth in de zomer van 2004.

COLLECTIEREGISTRATIE EN -DOCUMENTATIE

Het Fries Museum zorgt voor het behoud en beheer van in totaal circa 320.000 objecten uit verschillende collecties. In 2003 heeft het museum een analyse gemaakt van de basisregistratie van de collectie van het Fries Museum. Er is een onderzoek gedaan naar nieuwe registratiesystemen voor het museum en er is een eerste projectopzet geschreven voor het volledig op orde brengen van die basisregistratie.

De provincie Fryslân heeft eind 2003 het Fries Museum een subsidie toegekend voor het realiseren van een volledige en betrouwbare basisregistratie in 2008. In het kader van het collectiebeleidsplan zijn de

procedures verder uitgebreid. Naast een invoerprocedure zijn een aanwinstprocedure, een afstootprocedure, een bruikleenprocedure en een standplaatsprocedure vastgesteld.

Wat betreft de collectie Verzetsmuseum Friesland zijn voorbereidende werkzaamheden in gang gezet inzake de overdracht in bruikleen van de documentatiecollectie en de bibliotheek van het Verzetsmuseum aan Tresoar.

DEPOTS

In 2003 heeft in diverse depots een reshuffle van collectieonderdelen plaatsgehad.

Het in gezamenlijk beheer met het Drents Museum

Assen en de Hannema de Stuers Fundatie Heino, te Paasloo ingerichte schilderijendepot - bewaarplaats voor de B-collectie oude en moderne schilderkunst - werd op standplaats geregistreerd en qua basisregistratie geactualiseerd.

De standplaatsregistratie van het miniatuurzilver is in 2003 afgerond. Ter voorbereiding op een grote Fries aardewerk-tentoonstelling medio 2005 is begonnen met het sorteren en inventariseren van het Friese aardewerk.

In het kader van calamiteitenbestrijding (incidenteel hoge grondwaterstand en overloop riool) is de collectie moderne en oude schilderkunst in de kelder-verdiepingen op verhoogde staanders geplaatst.

In 2003 kon de voorgenomen uitschifting van collectieonderdelen archeologie tussen het Noordelijk Archeologisch Depot Nuis en het Fries Museum voor 80% van de overdracht worden voltooid.

Het Fries Museum beschikt in de toekomst nog over een studiec collectie archeologie van beperkte omvang (ca. 10.000 losse voorwerpen van hoog gehalte qua presentatie) voor tentoonstellings-, studie- en bruikleendoeleinden.

AANWINSTEN

Voor de Mondriaan Stichting heeft het Fries Museum in 2003 een nieuw presentatie- en aankoopbeleid moderne kunst 2004-2005 ingediend. Het plan is gebaseerd op het eerder gevoerde beleid maar stevig aangescherpt. Met de toekenning van een bedrag

van € 37.500 voor 2004 en voor 2005 - in totaal € 75.000 - heeft de Mondriaan Stichting duidelijk haar waardering uitgesproken voor het beleidsplan. De financiële bijdrage die de Mondriaan Stichting tweejaarlijks verstrekt, is bedoeld ter ondersteuning van aankopen van Nederlandse en buitenlandse beeldende kunst en vormgeving na 1900.

'Het collectie- en aankoopplan van het Fries Museum is samenhangend en weldoordacht, met ruime aandacht ook voor jonge kunstenaars', zo verantwoordt de Mondriaan Stichting de honorering van de aanvraag. 'Het museum staat open voor de buitenwereld en is minder regionaal georiënteerd dan vergelijkbare musea. Dat is ook waar het museum voor staat als het om identiteit gaat. Het Fries Museum beschouwt identiteit in relatie met invloeden van buiten die de identiteit hebben gevormd en levend houden. Het museum wil een levendige en inspirerende locatie zijn waar heden en verleden met elkaar verbonden zijn', aldus de toelichting van de Mondriaan Stichting op de toekenning.

Dankzij een eenmalige extra subsidie van de provincie Fryslân bestemd voor het aankopen van werk van van oorsprong Friese kunstenaars, heeft het Fries Museum een groot schilderij van Robert Zandvliet kunnen verwerven.

Op het gebied van de oude kunst zijn er door het Fries Museum het afgelopen jaar geen aankopen gedaan. Wel is in 2003 de markt door bezoeken aan kunsthandelaren, beurzen en particulieren gevolgd.

In 2003 is wederom een aantal langdurige bruikleenovereenkomsten met andere museale instellingen afgesloten.

Aanwinsten in 2003 (aankopen, schenkingen, langdurige bruiklenen en legaten): archeologie 1; numismatiek: 0; kunstnijverheid: 14; moderne grafiek: 0; moderne kunst: 13 (Mondriaangelden), 37 (provinciale gelden), 8 (overig); textiel: 24; schilderkunst 16de t/m 19de eeuw: 0; prenten en tekeningen 16de t/m 19de eeuw: 1; Mata Hari: 55; Verzetsmuseum Friesland: 1.151 aanwinsten van 144 schenkers (alle aanwinsten worden per maand bijgezet op de internetsite van het Verzetsmuseum, www.verzetsmuseum.nl)

BRUIKLENEN

Grote bruiklenen heeft het Fries Museum in het afgelopen jaar onder meer verstrekt aan: Ostfriesische Landschap te Aurich, ten behoeve van de tentoonstelling 'Friesische Freiheit' in Emden en Aurich, op het gebied van archeologie en historie; en aan het Princessehof Leeuwarden in het kader van de 'Frieze Nassau'-tentoonstelling, op het gebied van oude kunst en kunstnijverheid.

In totaal zijn 438 objecten aan 50 instellingen in binnen- en buitenland verstrekt. Van deze bruiklenen zijn in totaal 212 objecten aan 27 musea/instellingen in Friesland verstrekt.

ONDERZOEK

Ter voorbereiding op de plannen voor een nieuw Fries Museum is onderzoek gedaan naar status en eigendomsstructuur van alle deelcollecties, thans onder beheer van het museum.

Ten behoeve van een nieuw collectiebeleidsplan zijn in 2003 de verschillende collecties verder in kaart gebracht. Daarnaast is ook op specifieke terreinen onderzoek verricht naar de collecties van het Fries Museum. Dat heeft uitgemond in verbetering van de collectieregistratie en in diverse tentoonstellingen en publicaties.

Met financiële ondersteuning van de Mondriaan Stichting heeft het Fries Museum het afgelopen jaar collectieonderzoek verricht naar Friese merklappen (onderzoek gestart in 2001) en naar de kunstmarkt in Friesland in de 17de eeuw (onderzoek gestart in 2003). Beide projecten duren drie jaar en worden gekenmerkt door samenwerking met universiteiten en door de inzet van een externe onderzoeker in samenwerking met het Fries Museum. De onderzoeken zullen op termijn uitmonden in een tentoonstelling en in een publicatie.

Het Verzetsmuseum Friesland heeft onderzoek gedaan naar de geschiedenis van de overval in de gevangenis Leeuwarden en van de filmproductie 'De Overval'. De literatuur over Friesland en de Tweede Wereldoorlog is geïnventariseerd en er is onderzoek verricht naar de ontwikkelingen op het gebied van museale presentatie van de Tweede Wereldoorlog.

COLLECTIES

15

JAARVERSLAG 2003
STICHTING HET FRIES MUSEUM

16

JAARVERSLAG 2003
STICHTING HET FRIES MUSEUM

PERSONEEL EN ORGANISATIE

Op 31 december 2003 waren er 39 personeelsleden in dienst van de Stichting Het Fries Museum (30,6 fte). Verder werkten er per 31 december 2003 in het museum 5 medewerkers (4,1 fte) via de WIW (Wet Inschakeling Werkzoekenden), 1 medewerker (1 fte) via de WSW (Wet Sociale Werkvoorziening), 1 medewerker (1 fte) gedetacheerd vanuit Securicor en 1 medewerker (1 fte) gedetacheerd vanuit Deloitte en Touche.

Een vast team van circa 25 vrijwilligers heeft klaargestaan voor werkzaamheden op verschillende terreinen, zoals het behoud en beheer van de collecties, het verzorgen van rondleidingen en begeleiden van activiteiten op open dagen en in het museumweekend. Daar waar nodig, zoals bij vervanging in geval van ziekte, extra bewaking in het weekend, bediening in het museumcafé, zijn uitzendkrachten ingehuurd. Vanuit diverse opleidingsinstituten hebben circa tien stagiaires meegedraaid bij verschillende afdelingen van het museum. Een speciaal project vormde de samenwerking met de CHN/IHM, waarbij van dinsdag tot en met vrijdag eerstejaars studenten van de Hogere Hotelschool praktijkervaring opdeden in het museumcafé.

Conform de CAO Verzelfstandigde Rijksmusea werd per 1 juli 2003 een verhoging op de salarisschalen doorgevoerd van 1%. Over het jaar 2003 bedroeg

het ziekteverzuimpercentage 3,72% inclusief partieel verzuim. Dat is lager dan in 2002 toen het ziekteverzuimpercentage 4,94% bedroeg.

Voor een overzicht van de samenstelling van het bestuur en het personeelsbestand van het Fries Museum in 2003, zie Bijlage 4 (pag. 26).

VOERING BEDRIJFS

17

JAARVERSLAG 2003
STICHTING HET FRIES MUSEUM

BIJLAGES

19

JAARVERSLAG 2003
STICHTING HET FRIES MUSEUM

BIJLAGE 1

OVERZICHT TENTOONSTELLINGEN 2003

De Friese Nassaus - Wapenbroeders en Rivalen

28 januari t/m 9 juni 2003, opening prins Willem Alexander en prinses Máxima

Samen met het Prinsessehof Leeuwarden en Tresoar maakte het Fries Museum een grote tentoonstelling over de lange en bewogen geschiedenis van de Friese Nassaus, een dynastie die met vallen en opstaan uiteindelijk de koninklijke troon besteeg. De expositie maakte deel uit van een grote manifestatie 'De Friese Nassaus'.

Herkomst Gezocht - De teruggave van kunstvoorwerpen na de Tweede Wereldoorlog

15 februari t/m 31 augustus 2003, opening C.H.J. van Leeuwen

In 'Herkomst Gezocht' werd de teruggave uitgelicht van kunstvoorwerpen die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Duitsland terecht zijn gekomen en na de oorlog naar Nederland zijn teruggehaald. Aan de hand van de geselecteerde kunstwerken - waaronder werken van Rembrandt en Jan Steen - kreeg de bezoeker inzicht in de problematiek rond de verschillende herkomst-geschiedenissen. Aanleiding was het onderzoek door

Bureau Herkomst Gezocht in opdracht van het ministerie van OCenW naar de herkomst van werken uit de NK-collectie (Nederlands Kunstbezit-collectie).

Ana Mendieta - Body Tracks

29 maart t/m 27 juli 2003

In het werk van Ana Mendieta speelt het lichaam een centrale rol. Het lichaam is Mendieta zelf, dat gefilmd en gefotografeerd sporen achterlaat in het gras, op een lap stof of in de natuur. Ana Mendieta (Cuba 1948 – New York 1985) geldt in de kunstgeschiedenis als een pionier van de performance kunst en de body art en wordt algemeen gezien als vertegenwoordiger van de feministische kunst van de jaren zeventig.

Friesland van kant - Transparante kleding en accessoires in de Friese mode

29 maart 2003 t/m 15 augustus 2004

In het modebeeld anno 2003 zijn kant en transparante stoffen zeer actueel. Als opmaat voor 'De Grote Kant Show' werd in de textielzaal een tentoonstelling van mode en Friese kleding uit eigen collectie rondom kant en transparantie samengesteld.

Tjibbe Hooghiemstra - Twelve x 12.00

29 maart t/m 22 juni 2003

Een installatie, bestaand uit een combinatie van een serie tekeningen en foto's en fragmenten uit een serie gedichten van de Amerikaanse dichter Forrest Gander is een visualisering van de gelijknamige publicatie. Aanleiding voor Twelve x 12.00 was een verblijf van

Tjibbe Hooghiemstra in 1999 in Ierland. Daar fotografeerde hij twaalf dagen achtereenvolgend om precies 12.00 uur de wisselende gesteldheid van een klein, onbewoond eiland in de oceaan, pal tegenover zijn tijdelijk atelier.

Boele Bregman - Grafiek, aquarellen en beelden

6 maart t/m 15 juni 2003

Een kleine presentatie in het prentenkabinet van het Fries Museum van selfmade kunstenaar Boele Bregman (1918 – 1980). Hij was niet alleen etser, schilder en beeldhouwer, maar ook dichter.

Landscaping - Moderne Friese landschappen

22 februari t/m 22 juni 2003

Uit de collectie landschapsschilderijen van het Fries Museum werd een selectie gemaakt op grond van vier verschillende invalshoeken: romantiek en symbolische landschappen, schilderijen die meer bepaalde plekken realistisch proberen weer te geven, werken waarbij de schilders hebben gepoogd het onderwerp landschap abstract te maken en een selectie uit het werk van Gerrit Benner.

Angelika Platen - Platen Artists

29 juni t/m 21 september 2003, opening door Vincent Mentzel, fotograaf NRC Handelsblad

Aan het eind van de jaren '60 en het begin van de jaren '70 fotografeerde Angelika Platen (1942) kunstenaars als Christo, Panamarenko, Joseph Beuys, Andy Warhol, Gerhard Richter en Hanne Darboven. In die tijd waren ze nog jong en behoorden ze tot de aanstormende talenten. Dat velen van hen tot de belangrijkste kunste-

20

naars van die tijd gerekend zouden gaan worden, lag nog in het verschiet. Vanaf 1975 maakte Platen opnieuw kunstenaarsportretten. Zo'n 75 zwart-wit foto's uit beide perioden waren in 'Platen Artists' te zien.

De Grote Kant Show - Een tentoonstelling met 'Hollandse kant' (1650-1800), hedendaagse kant en nog veel meer 26 augustus t/m 4 januari 2004, opening door Mata Hari Inhakend op de eigen historische kantcollectie en een unieke particuliere verzameling 'Hollandse' kant presenteerde het Fries Museum 'De Grote Kant Show'. De tentoonstelling ging over het kantklosambacht, over grafische motieven, over antieke kantstroken, maar ook over de hedendaagse kantontwerpers en erotische lingo. Niet alleen kleding stond in de schijnwerpers, maar ook schilderkunst, zilverwerk, fotografie en audiovisuele installaties maakten deel uit van een bijzondere ambiance. Een van de hoogtepunten was de met kant versierde doopjurk van gravin Eloise, dochter van prins Constantijn en prinses Laurentien.

Ids Willemsma - *No Sa*

2 augustus t/m 4 januari 2004

Het werk van Willemsma is terug te voeren tot contrasten tussen natuurlijke en geometrische vormen. De natuur zelf is de grote inspiratiebron. In de tentoonstelling waren ongeveer twintig tekeningen opgenomen, enkele recente beelden en maquettes van door Willemsma ontworpen gebouwen: zijn woonhuis annex werkplaats, een boerderij en een bushokje. De minder bekende werken van Willemsma werden over het voetlicht gebracht.

Opmerkelijk was de nieuwe 'boom' (uit onderdelen van een zieke iep) die hij maakte voor de tentoonstelling.

Grensgangers - *Moderne grafiek en multiples / Uit de collectie Knecht-Drenth*

28 september t/m 7 december 2003, opening door Bas Heijne

De hedendaagse beeldende kunstenaar is veelal een ontheemde. Overal zijn kunstenaars op zoek naar hun maatschappelijke rol en een goede plek voor hun werk. De tentoonstelling 'Grensgangers' ging over het fenomeen van deze grensoverschrijdende kunstpraktijk. Er was werk te zien van belangrijke kunstenaars als Tiong Ang, Lothar Baumgarten, Ross Birrell, Louise Bourgeois, Salvador Dali en Christo.

Levenslijnen - *Van wieg tot graf in de 16de en 17de eeuw*

28 september t/m 31 december 2005

Aan de hand van voorwerpen en schilderijen uit de eigen collectie laat de presentatie 'Levenslijnen' verschillende levensfasen uit de 16de en 17de eeuw zien. De objecten zijn ooit in bezit geweest van de toenmalige elite van Friesland.

Schaarkunst - *Knipwerk uit eigen collectie*

28 september t/m 1 februari 2004

Kleine presentatie schaarkunst waarin knipwerk werd getoond uit de eigen collectie van het Fries Museum uit de periode 1700 - 2000. Aanleiding is het twintigjarige bestaan van de 'Nederlandse Vereniging voor Papierknipkunst' (1983-2003).

Langs onverharde wegen - *Friesland in oude foto's 1850-1910*

1 november t/m 25 januari 2004

Veehandelaren die in de weer zijn op een koeienkeuring in Raerd, een veldwachter die rond 1890 poseert op de hoofdbrug in Drachten, werklieden die zich bezig houden met de aanleg van de Nieuwe Willemshaven in 1872 in Harlingen en een beeld van de graanmarkt eind 19de eeuw in de binnenstad van Leeuwarden. 'Langs onverharde wegen' is een beeldverhaal over het Friesland van de tweede helft van de 19de eeuw.

Fries Zilver - *Schitterende geschiedenissen*

13 november t/m 31 december 2005

In de kanselarijkeerder van het Fries Museum staat het Friese Zilver weer in volle glorie te schitteren. In de presentatie zijn de mooiste stukken uit de museumcollectie te bewonderen. Onder meer kandelaren, bekers, sieraden, knottenkistjes, schotels, theekeutels en brandewijnkommen laten zien hoe gevarieerd het Friese zilver was tussen 1500 en 1800. Het Fries Museum heeft na het Rijksmuseum Amsterdam de belangrijkste zilvercollectie van Nederland.

Gekocht! - *Aankopen moderne kunst vanaf 2000*

21 juni t/m 14 september 2003

Het Fries Museum doet regelmatig aankopen voor de collectie moderne kunst. De tentoonstelling 'Gekocht!' toonde aankopen vanaf 2000 en toonde onder meer werk van Aafke Bennema, Rob Birza, Aysel Bodur, Machteld van Buren, Anne Feddema, Gerlof Hamersma, Rob Nypels, Wouter van Riessen, Frank van der Salm, Dieuwke Spaans, Michael Tedja, Hans Wildschut, Robert Zandvliet en anderen.

Detectorvondsten - *Metaalvondsten uit de afgelopen 4000 jaar*

28 juni t/m 21 september 2003

In de kleine archeologische opstelling waren zeventien metaalvondsten te zien die voor het merendeel met behulp van een metaaldetector zijn gevonden. De tentoongestelde voorwerpen waren afkomstig uit diverse particuliere verzamelingen en uit de collectie van het Fries Museum. Aan de tentoonstelling is meegewerkt door de 'Detector Amateur', een landelijke vereniging met meer dan 1.800 leden.

Personalities - *Karakters uit eigen collectie*

10 oktober t/m 29 februari 2004

Een portrettenparade van burgemeesters, fotomodellen,

lachende dames, serieuze heren en lijjige meisjes.

De tentoonstelling liet zien hoe tegenwoordig het thema portret door kunstenaars vanuit verschillende invalshoeken wordt benaderd. Er was werk te zien van Céline van Balen, Henk Bleeker, Koos Breukel, Risk Hazekamp, Hellen van Meene, Arno Nollen, Wouter van Riessen, Jan Rothuizen, Rob Scholte, Berend Strik, Michael Tedja, Emo Verkerk, Sjoerd de Vries en anderen.

De Van Cammingha's - *De machtigste familie van Leeuwarden*

14 december t/m 31 mei 2004

Een kroniek van een Friese adellijke familie die in en rond Leeuwarden woonde. Aan de hand van portretten en voorwerpen uit de eigen collectie liet de tentoonstelling rijkdom en aanzien maar ook de teloorgang zien van een familie, die ooit de machtigste en meest aanzienlijke was van de stad Leeuwarden.

TENTOONSTELLINGEN BURO LEEUWARDEN

B.C. Epker - *Zerstörte Traumorte*

2 februari t/m 16 maart 2003

B.C. Epker (Harlingen, 1968) tekent landschappen. Soms zijn ze onbewoond. Ceders groeien tussen Griekse ruïnes. In de verte is een heuvelrug te zien. Steeds is er iets eigenaardigs aan deze landschappen, want wat doet een reuzenananas pontificaal in het beeld? In een ander landschap strijden een dennenboom en een uit de kluiten gewassen kruid om de aandacht.

Diana Scherer - *Theo*

22 maart t/m 1 juni 2003

De foto's en video's die Diana Scherer (1971) presenteerde waren verontrustend en naïef vanwege de voorstelling en het camerastandpunt. Mannen en vrouwen lopen naakt en halfnaakt rond. Ze nemen kinderlijke houdingen aan en voeren absurde handelingen uit. Scherer tastte met dit werk de grenzen van het (on)betamelijke af.

Gabriël Lester - *Break North*

28 juni t/m 28 september 2003

Buizen en spiegels, rook en licht. Dit waren enkele van de ingrediënten die Gabriël Lester gebruikte voor zijn nieuwe installatie. Ooit bracht Lester een deel van zijn leven in Noord-Nederland door. Met 'Break-North' kwam hij weer even terug. Het materiaal dat Lester gebruikte kwam uit de directe omgeving van Buro Leeuwarden: van de sloop en van enkele productiebedrijven in en om de stad Leeuwarden.

Remy Jungerman - *Absolute truth*

4 oktober t/m 4 januari 2004

De nieuwste installatie van Remy Jungerman. 'Absolute Truth' bestond uit een dakconstructie met een verzameling antennes erop, een stelsel van kabels dat zich op de vloer van de ruimte uitstrekt en daartussen verschillende constructies met microfoons, antennes en metalen voorwerpen. De tentoonstelling gaat over communicatie - of beter geformuleerd - de onmacht om te communiceren.

EXPOSITIES VERZETSMUSEUM FRIESLAND BIJLAGE 2

In Bewaring Gegeven

14 maart t/m 26 oktober 2003

Berichten aan de Bevolking

11 november t/m 29 februari 2004

DE VERZAMELPLAATS

In 2003 hebben 10 kinderen hun verzamelingen geëxposeerd in De Verzamelplaats, een speciaal ingerichte ruimte in het Fries Museum waar kinderen onder begeleiding van een museummedewerker zelf een expositie mogen inrichten van hun eigen verzameling.

Bezoekcijfers in 2003 in groepsverband onder leiding van een educatief medewerker of een gids:

aantal		aantal	groep	% totaal bezoek
709	rondleidingen	12.148	onderwijs	20 %
228	rondleidingen	2.853	volwassenen	5 %
937	rondleidingen	15.001	totaal	25 %

25% van het bezoek aan het Fries Museum vindt plaats in groepsverband, met begeleiding van een educatief medewerker!

Vgl. cijfers 2002

412 rondleidingen aan 7.301 leerlingen/studenten
135 rondleidingen aan 2.142 volwassenen

tot: 547 rondleidingen aan 9.443 bezoekers

VOLWASSENEN

2003 Gesplitst naar onderwerp:

Onderwerp	Aantal
Expositie Friese Nassaus	992
Vaste presentaties Highlights	814
Expositie De Grote Kant Show	602
Vaste presentatie Verzetsmuseum Friesland	184
Vaste presentatie Kant	53
Vaste presentatie Mata Hari	37
Expositie Herkomst Gezocht	31
Vaste presentatie 17de Eeuw	30
Vaste presentatie Friese Historie	20
Wandelroute	20
Vaste presentatie Zilver	16
Expositie Beestachtig Goed	15
Expositie van der Bij	13
Vaste presentatie Textiel	10
Expositie Berend Stik (voorbereiding)	9
Vaste presentatie Levenslijnen	7
Schilderkunst	6
Expositie Ana Mendieta	0
Totaal	2.853

ONDERWIJS

2003: Gesplitst naar onderwijssoort:

Onderwijssoort	Aantal	% totaal
Basisonderwijs	7.355	60,5 %
Spec. Onderwijs	110	0,9 %
VO	3.338	27,5 %
MBO	92	0,75 %
HBO	1.253	10,35 %
Totaal	12.148	100 %

2003 Gesplitst naar onderwijsprogramma:

Basisonderwijs	Groep	Aantal
Portretten Weg (incl. Kunstmenu)	3-4	856
Verfverhalen (incl. Kunstmenu)	3-4	904
Er was eens	3-4	558
Potjes en Botjes	5-8	958
Verfstreken	5-8	331
Museumflits	5-8	520
Kant	5-8	32
Rare Kwasten	5-8	568
Oranjefranje – Expo Friese Nassaus	7-8	1.050
Verzetsmuseum Friesland	7-8	1.578
Totaal		7.355

2003 Gesplitst naar onderwijsprogramma:

Voortgezet Onderwijs	Aantal
Mata Hari	201
Archeologie	250
CKV	773
Museumflits	260
Highlights	50
Stijlkamers	24
Rare Kwasten	80
Verzetsmuseum Friesland	1.700
Totaal	3.338

2003 Gesplitst naar onderwijsprogramma:

Hoger Beroepsonderwijs	Aantal
Highlight	271
Zuurmond	40
De Friese Nassaus	162
Mata Hari	32
Intro Museum	209
Intercultureel Onderwijs FM + VMF	100
Training PABO Studenten	20
Lezing	39
Verzetsmuseum Friesland	261
Totaal	1.253

NB: Speciaal Onderwijs en MBO niet uitgesplitst!

BIJLAGE 3

Overzicht publieksactiviteiten

- Textielmarkt in het kader van 'Beestachtig Goed', zaterdag 15 februari, 150 bezoekers
- Nationaal Museumweekend, zaterdag 12 en zondag 13 april, 1.500 bezoekers
- Glerumveiling, woensdag 16 april, 77 bezoekers
- Optreden Fanfare Ids Willemsma, zaterdag 4 oktober, 150 bezoekers
- Cultuurnacht rond de tentoonstelling 'Personalities', vrijdag 10 oktober, 300 bezoekers
- De Grote Kant Dag, zaterdag 8 november, 700 bezoekers
- Opnamedag Tussen Kunst & Kitsch, maandag 17 november, 1.000 bezoekers.

Activiteiten Verzetsmuseum Friesland

- Expositie Kind in de oorlog, Begeleiding van de door het Bevrijdingsfestival gemaakte tentoonstelling op 5 mei.
- Ontvangst van het Bevrijdingsvuur op 5 mei 2003
- Bevrijdingsfestival. Stand Verzetsmuseum Friesland op de bevrijdingsmarkt in Leeuwarden
- Presentatie van de DVD 'De Overval' op 20 december 2003

Overzicht kinderactiviteiten

- 'Help pake en beppe de vakantie door!' Diverse kinderactiviteiten in voorjaarsvakantie (2 t/m 5 maart). 350 deelnemende kinderen.

- De Woensdagmiddagactiviteit: van januari t/m mei in het kader van de gratis woensdag, elke woensdagmiddag van 14.00 tot 15.00 uur een gratis woensdagmiddagactiviteit. Met elke maand een ander thema. Max. 10 kinderen per groep. Voor kinderen van 6 t/m 12 jaar
- De Museumbende. Televisieopnames van het kinderprogramma 'De Museumbende' van de AVRO op 17 mei 2003. De uitzending vond plaats in februari 2004.
- Workshop Kantklossen. In samenwerking met de Landelijke Organisatie Kantkunst Nederland werden twee workshops gegeven tijdens de herfstvakantie voor kinderen van 8 t/m 12 jaar. 20 kinderen namen deel.

Cursussen i.s.m Stichting Kunst in Zicht

- Kijk en Luister: Beeldende kunst en muziek in het begin van deze eeuw (30 deelnemers)
- Geschiedenis van de beeldhouwkunst, Van Hellas tot heden (29 deelnemers)
- Van Egypte tot en met de Middeleeuwen (34 deelnemers)

Lezingen i.s.m Stichting Kunst in Zicht

- 'De reis van de ziel' door mevr. dr. Corma Pol (25 deelnemers)
- 'Van Gogh en Gauguin' door dhr. drs. Francis van Dijk (40 deelnemers)
- 'Emil Nolde en het Duitse expressionisme' door dhr. drs. Francis van Dijk (30 deelnemers)

- 'De erfenis van de Friese Nassaus' door mevr. drs. Christa Engwerda (30 deelnemers)
- 'De Etrusken, een geheimzinnig volk' door mevr. Miranda van Gelderen (29 deelnemers)
- 'Keltische kunst; Ierse heiligen' door mevr. Tineke Neyman (25 deelnemers)
- 'Arabische miniaturen' door mevr. drs. Christa Engwerda (19 deelnemers)
- 'Vrouwelijke kunstenaars en componisten in de 15de en 16de eeuw' door mevr. Miranda van Gelderen en Ankie Mulder (13 deelnemers)
- 'En het geschiedde in diezelfde dagen' door mevr. Miranda van Gelderen en Ankie Mulder (18 deelnemers)
- 'Betoverende boeken' door mevr. Saskia van Bergen (30 deelnemers)

Overige lezingen

- 'Ana Mendieta' door mevr. Ana von Graevenitz (30 deelnemers)
- De Friese Nassaus' door dhr. E. Elzinga i.s.m. Vrienden van het Princessehof (2 x) (87 deelnemers + 80 deelnemers)
- 'Merklappen' door mevr. Kingma en mevr. G. Arnolli, conservator Textiel Fries Museum, i.s.m. Volksuniversiteit Friesland (30 deelnemers)

25

JAARVERSLAG 2003
STICHTING HET FRIES MUSEUM

- 'Hollandse Kant' door mevr. G. Arnolli, conservator Textiel Fries Museum, i.s.m. Volksuniversiteit Friesland (35 deelnemers)

Concerten georganiseerd i.s.m. Netwerk Oude Muziek:

- His Majestys Sagbutts & Cornetts (46 deelnemers)
- The Harp Consort (66 deelnemers)
- Concerto Palationo (73 deelnemers)

Antiekspreekuur

Elke eerste vrijdag van de maand, 10 keer per jaar;
400 bezoekers

BIJLAGE 4

Bestuur Stichting Beheer Fries Museum / Keramiëkmuseum Het Prinsessehof

Het bestuur bestaat uit de volgende leden:

Dhr. J. J. Weitenberg, voorzitter
Dhr. P. Tuinman, secretaris
Dhr. M. Geersing, penningmeester
Dhr. G. J. Polderman, lid dagelijks Bestuur
Mw. P. G. Bouwstra, lid dagelijks bestuur (tot 8-8-2003)
Dhr. J. van Bodegom, bestuurslid (per 1-6-2003)
Mw. J. G. Bosch-van Hinte, bestuurslid
Mw. A. E. Duursma-Olthuis, bestuurslid
Dhr. P. Hemminga, bestuurslid
Dhr. R. J. van der Kluit, bestuurslid (tot 23-5-2003)
Dhr. Y. Kuiper, bestuurslid
Dhr. A. A. Olijslager, bestuurslid
Dhr. H. P. de Vries, bestuurslid

Directie

Cees van 't Veen directeur Fries Museum en Prinsessehof Leeuwarden
Saskia Bak adjunctdirecteur / hoofd tentoonstellingen / hoofd collecties

Collecties

Toos Arends conservator moderne en hedendaagse kunst
Gieneke Arnolli conservator textiel

Piet Bakker medewerker project Kunstmarkt Friesland 17de eeuw (in dienst per 1-1-2003)
Gert Elzinga conservator oude kunst
Rudy Hodel conservator moderne grafiek
Gerik Koopmans conservator Mata Hari
Evert Kramer conservator archeologie
Rosalie Sloof medewerker project Friese merken
Marlies Stoter conservator kunstnijverheid

Behoud en beheer

Erik Bouma medewerker tentoonstellingen
Jan del Grosso medewerker collecties
Herman Kalverla assistent collectiebeheer en tentoonstellingsopbouw
Trineke Kamerling juniorregistrator
Jan Kuiper medewerker behoud en beheer / tentoonstellingsopbouw
Gerben Mensonides beheerder numismatische collectie / depotbeheerder-registrator

Educatie

Mariska de Boer medewerker educatie
Amarins de Haan medewerker boekingen
Inge Hekman medewerker educatie

Communicatie

Paul Klarenbeek hoofd communicatie
Marjolein Raemaekers medewerker communicatie

Bedrijfsvoering

Janny Moed	personeelsfunctionaris Fries Museum en Prinsessehof
Maaïke Venema	medewerker fondsenwerving en sponsoring Fries Museum en Prinsessehof
Ciska van Sinderen	medewerker financiën

Producties/Facilitaire Dienst

Mart van Deventer	hoofd producties en facilitaire dienst
Alex Heming	medewerker presentatie en techniek
Cor Kuipers	suppoost
Anna Nypels	medewerker receptie
Rixt Oenema	medewerker receptie

Secretariaat

Nienke Jumelet	directiesecretaresse
William Vermaning	medewerker office- en winkelmanagement

Verzetsmuseum Friesland

Gerk Koopmans	directeur
Marjanne Berger	administratief medewerker
Hans Groeneweg	assistent-conservator

Museumconsulent

Mirjam Pragt	museumconsulent
Marjan Brouwer	medewerker project MUSIP (in dienst per 18-8-2003)
Carola Steenbergen	medewerker project MUSIP (in dienst per 17-6-2003)

Fries Genootschap

Hilda Dekkinga	administratief medewerker Fries Genootschap
----------------	--

Overzicht externe medewerkers in het Fries Museum op 31 december 2003

Sibrand Altenburg	controller (in dienst bij Deloitte en Touche)
Minke van Es	administratief medewerker (in dienst bij Reax)
Simon Folkertsma	medewerker beveiliging (in dienst bij Trion)
Marja Kivinen	vakconsulent in opleiding bij de Museumconsulent (in dienst bij St. Weerwerk)
Sjaak Langhout	assistent-medewerker onderhoud collecties (in dienst bij Reax)
Fredau Metselaar	assistent-medewerker collecties (in dienst bij Reax)
Johannes Roukema	coördinator Beveiliging (in dienst bij Securicor)
Gosse Venema	assistent-medewerker depot archeologie (in dienst bij Reax)

Uit dienst:

Fanny Beyl	medewerker communicatie & p.r. (tijdelijk, vervanging i.v.m. zwangerschapsverlof, uit dienst per 11-1-2003)
Zwei de Boer	medewerker beveiliging (uit dienst per 1-1-2003)
Anja de Jong	coördinator educatie (uit dienst per 1-10-2003)
Lex Kater	projectleider Mata Hari (tijdelijk, in dienst vanaf 1-2-2003 tot en met 31-5-2003)
Miranda Posthumus	projectsecretaresse Nieuw Fries Museum (uit dienst per 16-6-2003)
Margreet Sangers	medewerker project 'De Overval' (tijdelijk, uit dienst per 1-1-2003)
Joost Scheffer	medewerker marketing Fries Museum en Prinsessehof (uit dienst per 18-8-2003)
Saakje Zijlstra	controller (uit dienst per 1-4-2003).

BEELD MATERIAAL & COLOFON

28

JAARVERSLAG 2003
STICHTING HET FRIES MUSEUM

VERANTWOORDING BEELDMATERIAAL

- Cover Zomercollectie Jurgi Persoons, zonder titel, 1999, foto: Ronald Stoops
Uit: *De Grote Kant Show*
- Pagina 5 Theepot en bouilloire, Johannes van der Lely, 1726, coll. Fries Museum (bruikleen Ottema-Kingma Stichting Leeuwarden)
Uit: *Fries Zilver*
- Pagina 8 Risk Hazekamp, Roy meets girl, 1998, foto op forex, coll. Fries Museum
Uit: *Personalities*
- Pagina 11 Sjoerd de Vries, Portret van oud-burgemeester mr. A.A.M. van der Meulen van Leeuwarden, 1971, gemengde techniek, coll. Fries Museum (bruikleen Gemeente Leeuwarden)
Uit: *Personalities*
- Pagina 12 Atelier Rembrandt van Rijn, portret van Saskia van Uylenburgh, 1633, olieverf op paneel, coll. Fries Museum (bruikleen ICN)
Uit: *Herkomst Gezocht*

- Pagina 15 Nicolaas Wieringa, portret van Tjepcke van Aylva, 1657, olieverf op doek, coll. Fries Museum
Uit: *Levenslijnen*
- Pagina 16 Dirck Hals, Musicerend gezelschap op een terras, olieverf op paneel, coll. Frans Hals Museum (bruikleen ICN)
Uit: *Herkomst Gezocht*
- Pagina 17 Adriaan van Cronenburg, portret van Rienck van Cammingha, 1552, olieverf op paneel, coll. Fries Museum
Uit: *De Van Cammingha's*
- Pagina 18/19 Strook kloskant (detail), ca. 1700, collectie Maria S. Alkema
Uit: *De Grote Kant Show*
- Achterzijde Rob Birza, Dumbhead (no.19), 1999, eitempera op linnen, coll. Fries Museum
Uit: *Gekocht!*

COLOFON

- Productie: Communicatie & PR Fries Museum
Vormgeving: Richard Bos
- Juni 2004

Bezoekadres:

Tufmarkt 11

8911 KS Leeuwarden

Correspondentieadres:

Postbus 1239

8900 CE Leeuwarden

Telefoon: (058) 255 55 00

Infolijn: (058) 255 55 01

Fax: (058) 213 22 71

www.friesmuseum.nl

e-mail: info@friesmuseum

Fries Museum
LEEUWARDEN